

ACD 1122248

datum 13 DEC. 1972

CO

b. _____ d. _____

1) Zo nodig andere rubricering aangeven.

Distr.: <u>BFA</u>		Bijlage(n):	
Afschr.:		BO:	
Datum ontmoeting	Datum rapport	Volgno. Inf. rapp.	Evaluatie
	11 december 1972	2108/1	

Betreft: Italië-avond in De Brakke Grond te Amsterdam op 1-12-'72.

Op vrijdag 1 december 1972 vond in De Brakke Grond te Amsterdam een z.g. ITALIE-avond, uitgaande van de Federatie van Vrije Socialistische plaats.

Te omstreeks 20 uur waren ongeveer 60 personen aanwezig.

Er werden verschillende inleidingen gehouden

Er deden zich op deze bijeenkomst geen bijzonderheden voor.

1102687

1) Zo nodig andere rubricering aangeven.

Distr.: <u>BVO/ - BFA</u>		Bijlage(n): <u>1 (A)</u>	
Afschr.:		BO:	
Datum ontmoeting	Datum rapport	Volgno. Inf. rapp.	Evaluatie
	23-8-1972	1	

Betreft: Federatie van Vrije Socialisten/A'dam.

De afd. Amsterdam van de F.V.S. voegt t.b.v. haar leden een INFO-bulletin toe aan het maandblad "De Vrije Socialist".
Voór INFO-bulletin no. 4 zie bijl. A.

1102607

Bilaga Rapport

iv/01/17

INFO-Bulletin Nr. IV

(uitgave van de afdeling Amsterdam van de Federatie van Vrije Socialistten,
p.a. Riexs. Hadders, Spuistraat 62, Telefoon: 65927.)

IN DE MAANDEN JULI EN AUGUSTUS gaan wij gewoon door met onze maandagavondbijeenkomsten in het koffiehuis "Roodmerk" (v.h. "BGA/de Lastige Ansterdamer") Bethaniënstraat 20 - ingang: Boerensteeg 1. Aanvang der avonden plus minus 8 uur. Het koffiehuis is nu telefonies bereikbaar onder het netnummer: 253150. Sprekersaankondigingen vinden in de zaterdagse stadseditie van "Het Parool" en "De Volkskrant" plaats, t.w.: in de respectievelijke rubrieken "Amsterdam-Centraal" en "Aangestipt".

O.a. hebben we uitgenodigd: Dick Hillenius (bioloog), Rob Sijmons (biochemicus), Bran de Swaan (socioloog), Herman de Hartog (deskundige op het gebied van de biologies-dynamiese landbouw), Ben Sijes (radenkommuniste) Marius Broekmeyer (Joegoslavië- arbeiderszelfbestuur), P.S.P.-delegatie.

De werkvergaderingen die wij totnutoe zaterdagochtend 11 uur hielden, continueren wij, doch ze vinden ONREGELMATIG plaats én vangnen i.p.v. 11 uur 12 uur aan.

Roel Lotze, Galgenstraat 4 a huis regelt dienaangaande alles.

Zaterdag 17 juni 1972 verscheen het eerste nummer van "HET AMSTERDAMS WEEKBLAD".

realiteiten van de materiële infrastructuur. Het zou ongeneeslijk klein-burgon-lijk zijn: het zou zich buiten de klassenstrijd van het moderne proletariaat plaatsen. In één woord, het zou REAKTIONAIR zijn. Naarmate het anarchisme tegenwoordig, ondanks een veelvormig samengaan van läster, falsifikatie en dood-zwijgen, uit de schaduw naar voren treedt en men de stoutmoedigheid, het in-zicht en de geldigheid van zijn vooruitzichten ontdekt, -trachten haat en kwade trouw het net verdubbeld kracht hardnekkig te vervolgen. Door het proces te heropenen probeert men niet alleen een onrecht met terugwerkende kracht te herstellen, om een simpel werkje aan te pakken. Het blijkt immers, dat de konstruk-tieve ideeën van het anarchisme nog altijd leven, dat zij - mits opnieuw onder-zocht en geschift - de hedendaagse socialistiese gedachte weer op weg kunnen helpen. Het onderhavige werk behoort dus evenzeer tot het gebied van de weten-schap (theorie) als tot dat van de aktie."

Voor analfabeten, communisten en hooggeleerden zal het ognoramus et ignorabinus wellicht blijven gelden maar in ieder geval is er nu geen excuus.

Het devies "Ni Dieu, ni Maître" zou ontleend zijn aan een duits spreekwoord uit de 15e eeuw. En ofschoon een franse adaptatie daarvan in de 17e eeuw bekend was, werd de leuze populair doordat Auguste Blanqui ongeveer een jaar voor zijn dood, in november 1880, het blad dat hij toen oprichtte de titel gaf: Ni Dieu, ni Maître. Sindsdien werd het een leuze van de anarchisten. Het is de titel van een der populairste chansons van Léo Ferré en in de meidagen van 1968 was het Ni Dieu ni Maître op de muren van de Sorbonne een program.

Auguste Blanqui (1805-1881) was vooral een man van actie. Een revolutionair die met zijn conspiratieve groeperingen vele malen tot de opstand overging. Drie en dertig jaren van zijn leven bracht hij in gevangnissen door. Zijn prestige in de franse sociale geschiedenis is groot geweest. Zijn biograaf schreef over hem dat hij groter is dan de martelaren en heiligen van de religies, die het lijden en sterven slechts aksepteren met de zekerheid van een beloning in het paradijs. Hij aksepteerde hooghartig zijn lot zonder hoop op beloning. De politieke op-vattingen van Blanqui waren overigens niet anarchisties. Zijn naam is verbonden met de opvatting dat een kleine conspiratieve, gedisciplineerde partij ten alle tijde de macht kon grijpen en door middel van een dictatuur socialistiese in-stellingen tot stand zou brengen.

In de opinie van Blanqui moest deze diktatuur de diktatuur van een partij zijn. Bij Marx gaat het om de klasse diktatuur van het proletariaat die volgens hem aan een bepaalde historische ontwikkeling van de ekonomiese verhoudingen gebonden was. Zoals het socialisme was ook de diktatuur volgens deze opvatting een on-verbiddelijk resultaat van een dialekties histories proces, waarvan Marx de wetten had ontdekt.

Anarchie -de staatloze maatschappij- is ook voor Blanqui de toekomst, maar zoals voor de marxisten gaat het hier om een "postdiktatoriale anarchie". Deze opvat-ting is de hoeksteen van de marxistiese theorie van Lenin, die hij in zijn klas-sieke geschrift "Staat en Revolutie" heeft ontwikkeld. Zij allen meenden dat de anarchistiese idee - dat een der doeleinden van de revolutie moest zijn: de staat afschaffen - utopies zou zijn. Het tegendeel is het geval.

Een eeuw geleden schreef Bakoenin dat de staat onlosmakelijk verbonden is met een bevoorrechte klasse en dat de burokratische de laatste is in het historische proces. "Wanneer men na de sociale revolutie weer een staat in het leven roept, al zou het naar een voorlopige staat zijn, roept men de reaktie in het leven en werkt men voor het despotisme" Een nieuwe dictatoriale nacht en een nieuwe klas-se zal onvermijdelijk opnieuw het volk uitbuiten en onderdrukken. Vijftig jaar na de oktoberrevolutie kan men moeilijk de juistheid van deze profetiese woor-den ontkennen.

In 1871 schreef Marx over "sekten" Hij bedoelde daarmee socialistiese systemen, zoals van de engelse en g franse socialisten, die op allerlei wijze propaganda maakten voor hun socialistiese doeleinden, in tegenstelling tot de reële, strijdbare organisatie van de arbeidersklasse, verenigd in de Eerste Interna-tionale. Tot deze skkten rekende Marx ook de propaganda organisatie van Bakoenin ,de Alliantie. Maar het was aan deze "sektariese" aktiviteiten te danken, dat in Spanje in het begin van de jaren 70, op basis van het bakoenistiese anar-cho.kollektivisme een spaanse federatie in het leven werd geroepen die de mees-t/ homogene, de best georganiseerde en de omvangrijkste - een 50.000 leden

lende- van alle federaties van de Internationale was. Verre van een sekte! Ook Bakoenin was lid van de Internationale- En voorstander van een reële, strijd- bare organisatie van arbeiders en boeren. Het doel van zulk een organisatie moest echter niet zijn door middel van een politieke partij de staat veroveren, maar door het in handen nemen van het economische en sociale leven en het in het leven roepen van zelfbesturende federalistische georganiseerde organen de staat te vervangen. Zes decennia later zouden deze ideeën, waarvan de traditie nooit is onderbroken, in de eerste maanden van de Spaanse Burgeroorlog in de vorm van "kollektivisaties" voor korte tijd een wereldhistorische realisering vinden.

In dezelfde tijd waarin Marx zijn beschouwing over de sekten schreef, verscheen ook een nieuwe uitgave van het geschrift dat Marx en Engels in 1847 voor hun geheime organisatie, de Kommunistenbond, hadden opgesteld: het in 1848 uitgegeven Kommunisties Manifest. Het was niet een soort historische "reprint". De auteurs vonden de ideeën op enkele verouderde onderdelen na belangrijk genoeg om ze op dat ogenblik nog te propageren. Het was de tijd waarin Marx, die als lid van de Generale Raad een dominerende invloed op de Internationale uitoefende, aan alle organisaties zijn opvatting dwingend poogde op te leggen, n.l. dat het de taak was van de arbeidersklasse zich te organiseren in een politieke partij ter verovering van de politieke macht. Ook in 1871 schreef Marx in bewonderende termen over de diktatuur van het proletariaat die de Commune van Parijs zou hebben gerealiseerd en die "de woekerplant staat" met wortel en tak zou hebben uitgeroeid. (Bakoenin noemde de Commune "deze voortaan historische negatie van de staat"). Hoe moet men dit alles nu binnen het kader van het "wetenschappelijk" socialisme verstaan? Is de incidentele diktatuur van de Commune identiek met de diktatuur van het proletariaat in het verloop van het historische proces? Heeft het uitroeien met wortel en tak iets te maken met het "afsterven" van de staat, ook alweer in het verloop van het historische proces, konkreter gezegd: in de "post-diktatoriale periode? Is de politieke partij die Marx in deze tijd voorstaat te vergelijken met zijn partij van 1848? Het zijn vragen die mij herinneren aan een opmerking van Bolland (in hetzelfde college waarin ik hen hoorde zeggen: "In onze tijd spreekt Hegel hollands en Bolland"), geuit op zijn gebruikelijke barse toon: "Jullie moeten eens aan je dominee vragen of de vader van Jezus Christus dezelfde is als de Jahweh uit het Oude Testament".

Wat is eigenlijk dat voor een politieke partij, die volgens Marx de politieke macht moest grijpen en de diktatuur uitoefenen en onder meer de produktie- middelen diende te socialiseren? Speelden in deze politieke partij de specifieke opvattingen van Marx over de weg naar het socialisme een rol? En op welke wijze? In welke vorm moest de "arbeidersklasse" deze diktatuur uitoefenen? Marx spreekt soms in zijn korrespondentie over "onze" partij, naar zulk een partij bestond al niet meer sinds 1852, toen de geheime Kommunistenbond door hem werd opgeheven. In 1869 spreekt Marx zich uit voor de organisatie van een sterke vakbeweging in Duitsland, als bolwerk tegen het kapitalisme. Maar wat was volgens Marx de relatie van deze vakbeweging tot de reeds belangrijke sociaaldemocratische partij? De geschriften van Marx en Engels geven over al deze vragen weinig uitsluitel. Duidelijk is alleen dat zij niet de Lasalleaanse Volksstaat beschouwden als een faktor in het historisch dialektische proces naar de klasse- en staatloze maatschappij.

Omstreeks 1900 ontwikkelde Lenin de theorie dat politiek klassebewustzijn aan de arbeiders alleen "van buitenaf" kon worden bijgebracht en dat voor dat doel een politieke partij nodig was: een geheime partij van beroepsrevolutionairen wier taak het moest zijn in naam van het proletariaat de politieke macht te veroveren en een partijdiktatuur uit te oefenen onder de naam "diktatuur van het proletariaat". Met het oog op de Marx van 1847, die zich toen kommunist noemde, en in 1850 korte tijd met de blanquisten samenwerkte in een geheime organisatie met als doel de diktatuur van het proletariaat, werd op het zevende kongres, in maart 1918, van Lenins partij de naam Russische Sociaal-democratische Arbeiderspartij (bolsjewiki) veranderd in Communistische Partij.

Het is van oudsher gebruikelijk om het anarchisme te identificeren met terrorisme. De klassieke karikatuur is de man met dolk en bom in de hand. Maar uit niets blijkt dat moord en doodslag de logische gevolgen zijn van een anarchistiese

wereldbeschouwing en de daarop gebaseerde sociale en politieke theorieën. O de rechterlijke macht heeft ~~zijn~~ het zijne daartoe bijgedragen. Tijdens het proces te Boston tegen de onschuldig veroordeelde en terdood gebrachte italiaanse arbeiders Sacco en Vanzetti (1927), richtte zich de nobele rechter Thayer tot de jury met de woorden: "Uit de sociale beginselen van de beklaagden volgt de misdaad". Het spraakgebruik heeft tot de verwarring bijgedragen: het woord an-archie, dat letterlijk wil zeggen "zonder heerschappij, zonder regering", en een samenleving van de grootst mogelijke vrijheid van de enkeling beoogt door vrije associatie en vrije orde, dit woord anarchie nu wordt altijd gebruikt in de zin van wanorde en chaos. Alsof deze moderne maatschappij met zijn geweld en permanente oorlogen een toonbeeld van orde zou zijn! De door anarchisten uitgevoerde attentaten waren vrijwel zonder uitzondering geïsoleerde daden van enkelingen, soms desperado's, geobsedeerd door het idee van het geweld, maar vrijwel steeds bedoeld als een daad van protest tegen onrecht en onderdrukking. Van moreel standpunt bezien zijn zulke daden waarbij een enkeling op zijn eigen houtje, op eigen verantwoordelijkheid en met het risico dat hij ze met zijn leven betaalt, nog altijd sympathieker dan moorden op bevel, de dwang om te doden en gedwongen bereidheid om gedood te worden- die door alle staten aan hun burgers wordt opgelegd.

Gewolddaden tegen de gevestigde orde moet men in hun sociale uitwerking en historische samenhang beoordelen en van essentieel belang is in dit verband de vraag of de motieven van de daad duidelijk herkenbaar en voor bredere kringen begrijpelijk zijn. Het is een curieus verschijnsel dat in de allerlaatste tijd, uit de meest onverwachte kringen van christelijke signatuur, het geweld als middel tegen onderdrukking wordt gerechtvaardigd. Er zijn natuurlijk vooral in de jaren 90 een aantal spectaculaire aanslagen gepleegd en zelfs enkele monarchen vermoord. De rechtvaardiging van de tyrannenmoord is trouwens zo oud als de weg naar Rome. Overigens waren de daders uit de heroïse periode van het terrorisme in Rusland die culmineerde in de vermoording van Tsaar Alexander in 1881, geen anarchisten. Ook de duizenden terrorstoeuse gewolddaden in onze tijd, veelal gericht tegen het knakzinnig, opgevoerde geweld van de moderne staten, hebben niets met anarchisme te doen. Was dit wel zo, dan zou immers onze burgerlijke, christelijke, westerse maatschappij met het massakreren en uitroeien van tientallen miljoenen mensen in de laatste vijf decennia, met de "ausradiëring" van gehele steden en met haar huidige geweld-arsenaal voldoende om de gehele wereld te doen eksploderen, een perfecte anarchistiese maatschappij zijn. Ook de man, die de helaas mislukte aanslag op Hitler uitvoerden was geen anarchist. De konservatieve graaf Claus Schenk von Stauffenberg behoorde tot de George Kreis en hij kende zijn "Siebente Ring" met de Jahrhundertsspruch:
 Der mann! die tat! so lechzen volk und hoher rat
 Hoffft nicht auf einen der an euren tischen ass!
 Vielleicht wer jahrlang unter euren mürdern sass
 In euren zellen selief: steht auf und tut die tat.

De vraag van geweld en anarchisme hangt samen met het probleem van de tactiek en de ethiek van de revolutie, d.w.z. van revolutionaire middelen. Het is de vraag van de verhouding van middel en doel, waarbij de middelen geconditioneerd moeten zijn door het doel. Indien al door de meeste anarchisten het geweld als een sociale faktor is erkend, dan hebben ~~zijn~~ zij toch zonder uitzondering de terreur afgewezen. Terreur wil zeggen: het geweld als institutie, als een gelegaliseerde inrichting van een regering om mensen te onderdrukken of te vernietigen. "De revolutie moet instellingen bestrijden, dan zal het niet nodig zijn mensen te vernietigen en zichzelf te veroordelen tot die onvermijdelijke reactie die de afslachting van mensen in iedere maatschappij en iedere historische periode heeft veroorzaakt en veroorzaken zal", aldus Michaël Bakoenin honderd jaar geleden. Errico Malatesta, Bakoenins italiaanse volgeling die zestig jaar lang een rusteloze revolutionaire activiteit zonder weerga ontplooidde, schreef: Wanneer het voor de overwinning van de revolutie noodzakelijk is op publieke pleinen de galgen op te richten dan wil ik liever onder de overwonnenen zijn".

Het anarchisme is de sociale filosofie van de vrijheid. "Seit Bakunin hat es in Europa keinen radikalen Begriff von Freiheit mehr gegeben", schreef de anarchistiese socioloog Walter Benjamin.

Het anarchisme is een permanente stroming in de geschiedenis. Hoe minder gezag hoe minder autoriteit, aldus zijn postulaat, -dés te harmonieser de ontwikkeling van de persoonlijkheid. Deze gedachten hebben ook hun invloed uitgeoefend op de sociale en politieke theorieën van het socialisme en de ontwikkeling van de arbeidersbeweging, en hebben sinds het midden van de vorige eeuw de konkrete vorm aangenomen van een libertair socialisme: de emancipatie van de arbeidersklasse, de opheffing van de uitbuiting en het einde van politieke en geestelijke onderdrukking hield in, de strijd voor een socialistiese maatschappij zonder het politieke nachtsinstituut van de staat.

Dit impliceert dat er geen ander socialisme bestaat dan vrij socialisme. Het socialisme zal vrij zijn of het zal niet zijn; vrijheid is alleen mogelijk door vrijheid; en socialisme is niet alleen een sociaal-ekonomies systeem, maar ook een ~~xxxxxxx~~ systeem waarin uitbuiting van de ene mens door de andere evenzeer onmogelijk is, als het heersen van mensen over mensen.

Het anti-sterotaore réveil dat in het laatste decennium over de gehele wereld te konstateren valt, zal wel moeten worden verklaard, als een verzet van allerlei minderheidsgroepen tegen diskriminatie en onderdrukking, tegen de toenemende diktatuur van de staat. De opstand tegen het gezag gaat gepaard met de eis van direkte democratie. Deze stromingen en verschinselen staan los van de traditionele anarchistiese bewegingen die sinds de Tweede Wereldoorlog vrijwel nergens nog van betekenis waren. Er is echter een belangrijke anarchistiese herleving te konstateren en deze vindt-althans buiten Nederland-zijn konkretisering in de autonome beweging voor de arbeidersraden.

Arthur Lehning, Amsterdam.

(Dit artikel stond in het lente 1971 nummer van het literaire tijdschrift Raster).

NOTEN:

Daniël Guérin, "La lutte des classes sous la Première République, 1793-1797", Paris, Gallimard, 1968, 2 vols.

2) Daniël Guérin, "Ni Dieu ni Maître", Paris, 1970, 4 vols (Petite Collection Maspero, 66-69 1, Place Paul-Painlevé, V^e, Paris)

3) Daniël Guérin, "Het Anarchisme", Utrecht, Bruna 1970. In deze vertaling ontbreekt helaas de bibliografie uit het origineel.

Bij Van Genneep verscheen nog in het nederlands van Guérin "Voor een libertair-anarchisme.

Bij van Genneep verscheen van de hand van Arthur Lehning "Staatscommunisme of Radendemocratie, ofwel: anarchisme en bolsjewisme in de Russiese Revolutie. Ook redigerde Lehning een bloemlezing uit het werk van Bakoenin in het nederlands, onder de titel "Anarchisme, staat, en dictatuur.

Voor f 2,- kunt u een goedkope editie bij Ricks Hadders verkrijgen.- adres, zie aanhef Info-bulletin.

NEEM EEN ABONNEMENT OP HET ANARCHEISTIESE MAANDBLAD "DE VRIJE SOCIALIST", dan wel vraag een proefnummer aan. Adres: Administratie "De Vrije Socialist, Jekerstraat 18, Dordrecht. Abonnementprijs: f 12,- -- giro 869125 t.n.v. Trijn Streefkerk Het lidmaatschap van de Federatie (incl. abonnement V.S.) van Vrije Socialisten kost u: f 25,-

Dit bedrag dient u over te maken op de rekening 673906 Dordrecht t.n.v. Fed. v. Vrije Socialisten

Artikelen voor de Vrije Socialist opsturen aan: Bertus Turk, Langegracht Leiden - Telefonies is bij onder nummer (01710) 43193 te bereiken.

Het landelijk sekretariaat van de Federatie van Vrije Socialisten is gevestigd in: Westerlee (Gr.), - Toof Brader D.E., Vinkersweg 6 Westerlee Telefoon (05670) - 5674. Wie geen abonne is of lid van de Federatie doch wel het landelijk info wil ontvangen, wende zich tot het landelijk sekretariaat.